

Frågor inför vuxenlivet

Några vanliga frågor inför vuxenlivet

Vilka möjligheter har du att få ett arbete?

Det finns olika möjligheter att få arbete och det finns särskilt stöd att få. Om du kan få arbete eller inte beror på hur det ser ut i samhället och på arbetsmarknaden.

Arbete kan vara att ha en anställning där arbetsgivaren betalar hela lönen. Arbete kan vara att ha en anställning med lönebidrag. Staten betalar då en del av lönen till arbetsgivaren. Det finns även annat särskilt stöd som Arbetsförmedlingen kan berätta om.

För dig som bor i Stockholms stad finns en särskild arbetsförmedling – Arbetsförmedlingen Unga Funktionshindrade – som ligger vid Globen. Där kan du som har aktivitetsersättning från Försäkringskassan få extra stöd. Aktivitetsersättning kan du ha om du är mellan 19-29 år. Du som inte har aktivitetsersättning får vara högst 24 år för att få stöd på Arbetsförmedlingen Unga Funktionshindrade, telefon 0771-60 00 00. Du som bor i en annan kommun i länet kan kontakta din närmaste arbetsförmedling.

ARBETSFÖRMEDLING

Samhall är ett företag som ska skapa meningsfulla arbeten för personer med funktionsnedsättningar. Arbetsförmedlingen kan berätta mer om Samhall, www.samhall.se

På Arbetsförmedlingens webbplats finns information om särskilda insatser för personer med nedsatt arbetsförmåga. Adressen är www.arbetsformedlingen.se Deras kundtjänst har telefon 0771-416 416.

Ungdomar med utvecklingsstörning eller autism har rätt till sysselsättning som kommunen ska hjälpa till med. Det kallas daglig verksamhet enligt LSS – lag om stöd och service till

vissa funktionshindrade. Ansökan om daglig verksamhet gör du hos kommunens LSS-handläggare/biståndsbedömare.

Daglig verksamhet kan vara en verksamhet i särskilda lokaler med handledare. Daglig verksamhet kan även vara på en vanlig arbetsplats med stöd av personal. Kommunens LSS-handläggare/biståndsbedömare kan ge mer information.

Försörjning om du inte har arbetsinkomst

Aktivitetsersättning

För att få aktivitetsersättning ska din arbetsförmåga vara nedsatt. Du som är mellan 19 - 29 år kan ansöka om aktivitetsersättning hos Försäkringskassan. Du kan få ersättning tidigast från och med juli månad det år du fyller 19 år. Du kan få aktivitetsersättning för längst tre år i taget. Försäkringskassan kan hjälpa till att planera olika aktiviteter som ska hjälpa dig att utveckla dina förmågor och kunskaper. Exempel på aktiviteter är att vara med i en förening, ägna sig åt en hobby eller social träning för att lära sig dagliga rutiner. Det kan också vara grundläggande utbildning eller kontakter med arbetslivet.

Unga människor som arbetar på en daglig verksamhet brukar ha aktivitetsersättning.

Om din funktionsnedsättning gör att du behöver längre tid för att avsluta skolan kan du få aktivitetsersättning under tiden.

Vad är bostadstillägg?

Bostadstillägg är ett bidrag till din hyra. Du som har aktivitetsersättning kan ansöka om bostadstillägg. Hur stort bostadstillägget blir beror på hur mycket du betalar i hyra och hur stora inkomster du har. Du ansöker om bostadstillägg hos Försäkringskassan.

Vem kan få handikappersättning?

Om du har en funktionsnedsättning som gör att du behöver extra hjälp eller har merkostnader kan du ansöka om handikappersättning hos Försäkringskassan. Merkostnader är extra kostnader som du har på grund av din funktionsnedsättning eller sjukdom. Du kan få handikappersättning från och med juli månad det år du fyller 19 år.

Vad är studiehjälp?

Studiebidrag

Du som går på gymnasiet, folkhögskola eller komvux och är under 20 år kan från 16 års ålder få studiebidrag. Studiebidraget betalas ut för september – december och januari – juni, det vill säga 10 månader om året. Du behöver inte ansöka om studiebidraget om du studerar i Sverige.

Extra tillägg och inackorderingstillägg

Om din familj har låga inkomster kan ni ansöka om extra tillägg. Det finns också ett inackorderingstillägg att söka om du inte kan bo hemma när du studerar. Du kan hitta mer information om studiehjälp på Centrala studiestödsnämndens webbplats, www.csn.se

Rg-bidrag

Om du ska gå på ett riksgymnasium kan du ansöka om Rg-bidrag. Det finns riksgymnasium för elever som är döva eller hörselskadade samt för elever som har stora rörelsehinder. Syokonsulenten på din skola kan berätta mer om riksgymnasierna.

Vad är förlängt barnbidrag?

Ungdomar som går kvar i grundskola eller särskola efter 16 års ålder kan få förlängt barnbidrag. Det förlängda barnbidraget betalas ut 12 månader/år. Det är skolan som ska lämna uppgifter till Försäkringskassan.

Hur skaffar du en bostad?

Egen lägenhet

Om du vill bo i en egen lägenhet så söker du detta via bostadsförmedlingen eller ett bostadsföretag. Till Stockholms stads bostadsförmedling kan du anmäla dig från den månad du fyller 18 år. Läs mer på deras webbplats www.bostad.stockholm.se Om du behöver hjälp i din bostad till exempel hemtjänst eller personlig assistans, kan du ansöka om det hos kommunens LSS-handläggare/biståndsbedömare.

Gruppbo

Bostad med särskild service eller annan särskilt anpassad bostad är en insats du kan söka enligt LSS. Bostad med särskild service kallas också gruppbo. Gruppbo söker du hos kommunens LSS-handläggare/biståndsbedömare. Om du bor i en gruppbo ska du få omvårdnad och stöd utifrån dina behov och önskemål.

Annat

Finns det korttidsvistelse för vuxna?

Ja, det finns möjlighet till korttidsvistelse även för vuxna personer. Korttidsvistelse kan vara på ett korttidshem eller att åka på läger eller liknande. LSS-handläggare/biståndsbedömare i din kommun kan lämna mer information.

Vad är en kontaktperson?

En kontaktperson är en medmänniska som ska vara som en kompis och ett stöd i olika situationer. En kontaktperson ska vara en person som du kan umgås med. Kontaktpersonen kan till exempel besöka dig hemma. Ni kan också göra olika saker tillsammans, till exempel gå på bio, fotboll eller ta en fika på stan. LSS-handläggaren/

biståndsbedömaren i din kommun kan lämna mer information.

Vad är en ledsagare?

En ledsagare kan följa med dig på fritids- och kulturaktiviteter om du behöver hjälp. Ledsagaren kan till exempel följa med dig så att du kan träffa dina vänner, gå på dans eller följa med dig till något annat som du tycker om att göra.

LSS-handläggaren/biståndsbedömaren i din kommun kan lämna mer information.

Var kan du hitta saker att göra på din fritid?

I några kommuner finns fritidskonsulenter som vet vad som finns att göra på fritiden. Du kan också hitta förslag på aktiviteter på Handikappupplysningens webbplats www.handikappupplysningen.se eller ringa till Forum Funktionshinders rådgivning telefon 08-123 350 10, texttelefon 08-123 350 40.

På Fritid för allas webbplats www.stockholm.se/fritidforalla kan du också hitta många olika fritidstips.

Vart vänder du dig med frågor om sex och samlevnad?

När du har frågor om sex och samlevnad kan du vända dig till kommunens ungdomsmottagning. Där kan du också få hjälp med preventivmedel. Åldersgränsen på de flesta ungdomsmottagningar är 12 – 23 år. På en ungdomsmottagning arbetar oftast läkare, barnmorska och kurator. Du kan läsa mer om ungdomsmottagningarna på din kommuns webbplats.

Ungdomsmottagningen i Skärholmen tar emot ungdomar med rörelsehinder upp till 25 år som har behov av en anpassad mottagning. Mottagningen tar emot ungdomar från hela Stockholms län. Telefonnummer är 08-508 244 70, telefontid vardagar klockan 11-12.

Det finns också en ungdomsmottagning på Internet. Dit kan du skicka dina frågor. För dig som har en fysisk funktionsnedsättning finns där också olika tips. Webbadressen är **www.umo.se**

www.spicymate.se är en annan webbplats där du kan ställa frågor.

UNG

Inom habiliteringen finns UNG som är en gruppverksamhet för ungdomar och unga vuxna 13-25 år med intellektuell eller fysisk funktionsnedsättning. Här får du möjlighet att träffa andra i liknande situation och samtala om olika frågor som känns viktiga. Vänd dig direkt till UNG eller till det habiliteringscenter du har kontakt med för mer information. UNG har telefonnummer 08-123 351 75. Webbadress **www.habilitering.nu/ung**

Hur gör du när du blir myndig (fyller 18 år) om du behöver hjälp med dina pengar och att bevaka dina rättigheter?

Du själv eller någon nära släkting kan ansöka om en god man. Ni ansöker om en god man hos överförmyndaren i din kommun eller hos tingsrätten. Det är överförmyndaren som tillsätter den gode mannen. Du kan själv ha förslag på vem som ska vara god man. Ibland räcker det med att du ger en fullmakt till någon som kan hjälpa till i olika frågor. Då behöver du ingen god man.

Överförmyndaren i din kommun kan lämna mer information.

Vad gäller angående värnplikt – att göra lumpen?

Sedan den 1 juli 2010 är man inte längre skyldig att mönstra och det är numera frivilligt att tjänstgöra i försvaret.

Läs mer på www.rekryteringsmyndigheten.se/18ar

Om att ta körkort

Du behöver ett körkortstillstånd för att få börja övningsköra.

Alla har rätt att ansöka om körkortstillstånd men alla får inte tillstånd. För att ta körkort krävs att du ska vara lämplig att vara bilförare. Du får inte ha en sjukdom eller en funktionsnedsättning som innebär en trafiksäkerhetsrisk. Om du är tveksam till om du kan få körkortstillstånd kan du på ansökningsblanketten kryssa i att du vill ha förhandsbesked om körkortstillstånd.

Du ansöker om körkortstillstånd hos Transportstyrelsen. När du ansöker får du fylla i en hälsodeklaration. Om Transportstyrelsen behöver mer information kan de be dig att skicka in ett intyg från en specialistläkare.

Ett körkort kan vara förenat med ett villkor, till exempel att föraren enbart får köra bilar som är utrustade på ett visst sätt, exempelvis med automatväxel.

Transportstyrelsen kan lämna mer information. Det finns en webbplats med information om körkort www.korkortsportalen.se Där finns information även på lättläst samt alla blanketter.

Transportstyrelsens kundtjänst har telefonnummer 0771-81 81 81, texttelefon 010-495 64 90.

En del trafikskolor har anpassad utbildning för personer med funktionsnedsättningar. Körkortsboken finns på lättläst, inläst på cd-skiva och på teckenspråk. Hos Sveriges

Trafikskolors Riksförbund kan du beställa körkortsboken.
Webbadressen är **www.str.se**
Telefon 0418-40 10 00.

Sjukvård

När du har frågor om hälsa och vård ska du vända dig till din husläkare. Om det behövs kan sedan husläkaren remittera vidare till olika specialister.

Tandvård

Tandvården är gratis till och med det år du fyller 19 år. Om du är över 19 år och har rätt till stöd via LSS – lagen har du rätt till billigare tandvård. För att få det behöver du ett tandvårdsstödsintyg som kommunens LSS-handläggare eller biståndshandläggare kan skriva. Du betalar en patientavgift. Avgiften ingår i högkostnadsskyddet för öppen hälso- och sjukvård. Detta innebär att du ska betala högst 900 kronor under en 12-månaders-period.

Du kan läsa om tandvårdsstödet på webbadressen **www.vardguiden.se** Tandvårdsenhetens telefonnummer är 08-123 133 00.

Om du inte har rätt till stöd via LSS får du ett allmänt tandvårdsbidrag. Allmänt tandvårdsbidrag med 300 kr per år får du från 1 juli det år du fyller 20 till det år du fyller 29. Därefter är bidraget 150 kr per år. Tandläkaren eller tandhygienisten ansöker om bidraget hos Försäkringskassan.

Kan du få hjälp från habiliteringen även när du blir vuxen?

Ja, det finns habiliteringscenter även för vuxna. Alla som har en omfattande funktionsnedsättning kan vända sig till något av de habiliteringscenter som finns för ungdomar och vuxna i Stockholms län. Det finns också andra verksamheter inom habiliteringen som du kan ta kontakt

med, exempelvis Klara Mera, PUFFA träningscenter, Idétorget, Taltjänst. Du kan läsa mer om habilitering på www.habilitering.nu

Sjukhusens habilitering

Sjukhusens habilitering för barn och ungdomar gäller oftast för åldrarna 0 – 17 år. Om du är 18 år och äldre och har en funktionsnedsättning som är medfödd eller som du fått i tidig ålder finns vuxenhabiliteringsteamet på Huddinge sjukhus. Du kan vända dig till detta team oavsett var du bor i Stockholms län. Telefonnumret är 08-585 812 68 eller 08-585 821 75.

Ersättningar till anhöriga

Tillfällig föräldrapenning efter 16 år

Föräldrar till barn som omfattas av LSS kan få tillfällig föräldrapenning för ett barn som fyllt 16 men inte 21 år om föräldern behöver stanna hemma från arbetet på grund av barnets sjukdom. Tillfällig föräldrapenning kan också betalas ut till den som bor tillsammans med en förälder, till familjehemsförälder, till den eller de som tar emot ett barn i syfte att adoptera det samt till annan person som har den rättsliga vårdnaden om barnet.

Du som är förälder kan alltså få ersättning när ditt barn med en långvarig sjukdom eller funktionsnedsättning blir akut sjukt i en annan sjukdom eller om grundsjukdomen förvärras.

Om barnet har fyllt 21 år och går i särskolans gymnasieutbildning eller annan särskild gymnasieskola för rörelsehindrade kan tillfällig föräldrapenning betalas ut till och med vårterminens slut det år barnet fyller 23 år.

Kontakt dagar

Föräldrar till barn som omfattas av LSS kan få ersättning för 10 kontakt dagar per år fram tills barnet fyller 16 år. Kontaktdagarna kan tas ut av båda föräldrarna för samma barn och tid. Det finns inte något krav på att barnet behöver vara med vid besöket i skolan eller på föräldrakursen.

När upphör vårdbidraget?

Vårdbidraget upphör från och med juli månad det år ungdomen fyller 19 år.

Allvarligt sjukt barn

Föräldrar till ett allvarligt sjukt barn under 18 år kan få tillfällig föräldrapenning under ett obegränsat antal dagar. Det gäller när barnet är så allvarligt sjukt att det finns ett påtagligt hot mot barnets liv.

Mer information hittar du på Försäkringskassans webbplats **www.forsakringskassan.se**

Fler frågor?

Har du flera frågor eller vill veta mera – välkommen att kontakta kurator vid habiliteringscentret. Du hittar kontaktuppgifter på **www.habilitering.nu**

Du kan även ringa till Forum Funktionshinders rådgivning på telefon 08-123 350 10, texttelefon 08-123 350 40.

www.forumfunktionshinder.se
www.handikappupplysningen.se

Forum Funktionshinder – ett informationscenter med bibliotek, rådgivning, utbildning och andra arrangemang.

Kontakta oss om du vill få denna broschyr i alternativt format; e-text, punktskrift, inläst, storstil eller teckentolkad.

Vi vill gärna veta vad du tycker om broschyren. Mejla till forumfunktionshinder@sll.se eller ring 08-123 350 10, texttelefon 08-123 350 40.

Forum Funktionshinder

- 🏠 Tideliussgatan 12, Rosenlund
- ✉ Box 17056, 104 62 Stockholm
- ☎ 08-123 350 10 📠 08-123 496 32
- ☎ Texttelefon: 08-123 350 40
- @ forumfunktionshinder@sll.se
- 🌐 www.handikappupplysningen.se
- 🌐 www.forumfunktionshinder.se